

Europejskie Forum Nowych Idei 2011

REKOMENDACJE

draft, 2 grudnia 2011

Akapit 1

I. Przyszłość UE – wizja, zarządzanie, instytucje, przywództwo, model społeczny

Europa jest projektem bez precedensu, ale niedokończonym. Potrzebuje powrotu do źródeł, które zapewniły jej polityczny i gospodarczy sukces w poprzednich dekadach, powrotu do wizji „ojców założycieli”. Sformułowane wówczas pomysły nadal są atrakcyjne i mogą być źródłem inspiracji do poszukiwania nowych rozwiązań. Europa potrzebuje odpowiedzi na pytanie, jak dalej działać i na jakich priorytetach oprzeć pogłębianie i rozszerzanie integracji. Obecny kryzys jest szansą na przeprowadzenie głębszych reform.

Akapit 2

Naszym celem jest Europa ambitna i optymistyczna, przedsiębiorcza i kreatywna, promująca nowatorskie idee i konkurencyjna. Potrzeba nam konkretnych działań, które pomogą budować tożsamość europejską i przywrócą energię gospodarce.

Akapit 3

Tendencje odśrodkowe, zniechęcenie i gniew społeczeństw będą teraz w Europie narastać. Nie wolno ich lekceważyć. Odpowiedzią UE powinno być przyspieszenie: szybkie wypracowanie jasnej perspektywy - więcej, a nie mniej integracji oraz Europa głębsza, a nie płytsza. Impuls do zmian powinien wyjść od liderów politycznych.

Akapit 4

Wizja, przywództwo, zarządzanie, instytucje

Unia Europejska musi stać się organizmem sterowalnym przez jej silnych liderów. Dlatego potrzebuje konkretnych działań, które przywrócą jej energię i zakończą okres bezwładnego dryfu w czasach nowych zagrożeń.

Akapit 5

- Europa musi stać się spójnym podmiotem politycznym i jako taki być postrzegana z zewnątrz. Liderzy Unii powinni przejąć odpowiedzialność za określone obszary programowe i dysponować szerokimi kompetencjami potrzebnymi do wdrażania reform. Nie da się tego osiągnąć bez częściowego ograniczenia suwerenności państw członkowskich i stworzenia z Unii federacji.

Akapit 6

- Europa potrzebuje prostej konstytucji, efektywnej i zorientowanej na cele, integracji i współpracy, starannej implementacji projektów wspólnotowych na poziomie państw członkowskich. W przeciwnym wypadku już wkrótce powrócą granice, wspólna waluta zniknie, a jedna z najpiękniejszych wizji, jaka zmaterializowała się w historii świata, legnie w gruzach.

Akapit 7

- Urzędy europejskie powinny zostać zmuszone do racjonalizacji zarządzania. W ten sposób do Europejczyków zostanie wysłany sygnał, że unijna administracja pełni wobec nich rolę służebną, a nie jest podmiotem samym dla siebie.

Akapit 8

- Obecny, skomplikowany system decyzyjny praktycznie wyklucza silne przywództwo. Tymczasem, aby zapanować nad kryzysem, w unijnych instytucjach niezbędni są mocni liderzy.

Akapit 9

- Niezwłocznie trzeba ustanowić dodatkową ścieżkę dla podejmowania kluczowych decyzji. To nie brak kapitału, ale niepokój związany z brakiem decyzyjności i perspektywami gospodarczego wzrostu powstrzymuje firmy przed inwestycjami na terenie UE. Europa potrzebuje przejrzystego planu działania i budzących zaufanie politycznych liderów.

Akapit 10

- Trzeba podjąć kroki, by europejska polityka przyciągała talenty: stworzyć ponadnarodowe programy nauczania przyszłych i obecnych polityków. Powinny one wzorować się na najlepszych standardach zaczerpniętych z edukacji biznesowej i koncentrować się wokół rozwiązywania problemów i pragmatyki zarządzania.

Akapit 11

- Skuteczne przywództwo wymaga odwagi. Decydenci powinni zacząć mówić prawdę o rzeczywistości ekonomicznej, tłumaczyć społeczeństwom, że istnieją wygrani i przegrani, hossy i bessy.

Akapit 12

- Opowieść o Europie stała się „letnia” – jej wizja nie pociąga. Europejscy liderzy powinni skupić się na ponownym nakreśleniu atrakcyjnej i jednoczącej wizji Europy.

Akapit 13

Tożsamość i solidarność europejska

Nowej wizji kontynentu nie da się tworzyć w oderwaniu od świata. Unia Europejska może i powinna mieć ambicję, aby inspirować i współtworzyć rozwiązania globalne w ramach ściślejszej niż dotychczas współpracy z rynkami wschodzącymi. Forum G20 już do tego nie wystarcza – brak w nim lidera i porozumienia w większości poruszanych tematów. Polityki wciąż

pozostają na poziomie narodowym, podczas gdy problemy, z jakimi musimy się dziś mierzyć mają zasięg globalny.

Akapit 14

Niezbędne jest bezpośrednie dotarcie do Europejczyków, oddolne pobudzenie poczucia tożsamości europejskiej. Musi być ona budowana na tym, kim Europejczycy chcieliby być, a nie na tym, jacy byli lub są. Cele te można osiągnąć poprzez:

Akapit 15

- Wspólne programy edukacyjne oraz podręczniki eksponujące sprawy europejskie i nieposegregowane na pamięci narodowe;

Akapit 16

- Rozwijanie ponadnarodowych projektów kulturalnych;

Akapit 17

- Rozwój mediów europejskich;

Akapit 18

- Głębszą demokratyzację Unii Europejskiej;

Akapit 19

- Stworzenie europejskiej przestrzeni obywatelskiej (European Civic Space) i nacisk na wyjaśnianie obywatelom decyzji politycznych. Szczery dialog zwiększa akceptację trudnych reform. Dzisiaj politycy poświęcają mu mało czasu, co powoduje, że rozmywają się podstawowe idee integracji;

Akapit 20

- Ogólnoeuropejską kampanię informacyjną, która przypomni 27 społeczeństwom o wartościach wspólnotowych, przywróci wiarę i dumę z bycia Europejczykiem.

Akapit 21

Model społeczny

Kryzys ekonomiczny zmusza państwa do przemyślenia wydatków, a w konsekwencji również polityki społecznej. Rosnące deficyty budżetowe powodują, że - długafalowo - kontynuowanie wydatków państwa na obecnym poziomie nie będzie możliwe. Model społeczny państwa opiekuńczego, który dominuje w całej Unii Europejskiej, jest nie do utrzymania. Jednocześnie, kryzys ekonomiczny szczególnie silnie uderza w osoby najbiedniejsze, słabo wykwalifikowane, które nie potrafią poradzić sobie w świecie zaostrzającej się konkurencji. Dla nich trzeba stworzyć niezbędną osłonę.

Akapit 22

- Konieczne jest przemyślenie na nowo zasad polityki społecznej, tak aby uczynić ją bardziej efektywną, tańszą, racjonalną, ukierunkowaną na pomoc realnie potrzebującym.

Akapit 23

- Przedmiotem nowej umowy społecznej powinny być: m.in.: skutki ekonomiczno-społeczne sytuacji demograficznej - zjawiska starzenia się społeczeństw i imigracji oraz związane z tym problemy, model społeczny, a także rynkowy (interes prywatny vs. interes publiczny), poziom europejskiej solidarności i odpowiedzialności, a także priorytety konkurencyjności.

Akapit 24

- Europejski model społeczny jest postrzegany niemal wyłącznie jako ciężar dla gospodarki. Tak być nie musi. W przyszłości, nawet po zmianach, może on stać się źródłem przewagi konkurencyjnej nad USA czy Chinami, którym grozi nasilenie napięć społecznych.

Akapit 25

II. Jednolity rynek i deregulacja

Kryzysu nie wolno traktować jako pretekstu do wdrażania działań protekcjonistycznych i zahamowania procesów zacieśniania współpracy i integracji gospodarczej. Nie można ograniczać jednolitego rynku. To fundament dla przyszłej stabilności ekonomicznej w Europie.

Akapit 26

- Należy przeprowadzić przegląd prawodawstwa europejskiego, który wyeliminuje nadmiar regulacji i dokona jego konsolidacji. Liczba aktów prawnych przyjmowanych na wszystkich szczeblach UE powinna zostać ograniczona przynajmniej o połowę.

Akapit 27

- Konieczne są dalsze wysiłki i stanowczość unijnych instytucji w działaniach zmierzających do harmonizacji przepisów prawnych i likwidacji barier konkurencyjności. Tanie przelewy, europejski rynek kredytów hipotecznych oraz likwidacja barier w trans-granicznym świadczeniu usług i e-handlu to pierwsze kroki, aby ułatwić działanie przedsiębiorcom.

Akapit 28

- W trakcie kryzysu utrzymanie każdego miejsca pracy to sukces. Europejskie przedsiębiorstwa nie będą konkurencyjne na globalnym rynku pracy bez możliwości elastycznego wykorzystywania swoich zasobów. Różnorodność prawnych form zatrudnienia, łatwość zatrudniania i zwalniania pracowników oraz niskie pozapłacowe koszty pracy – tak w dobie kryzysu należy wspierać zatrudnienie, nie zaś poprzez kolejne obowiązki narzucane pracodawcom i mało przydatne szkolenia.

Akapit 29

III. Strefa euro i rząd gospodarczy

Przypadki Grecji i Włoch pokazały, że wspólna polityka monetarna bez twardej koordynacji polityki gospodarczej może być niebezpieczna dla całej wspólnoty. Dlatego potrzebujemy silnego europejskiego rządu, który zadba o koordynację wszystkich polityk ekonomicznych.

Akapit 30

Kryzys gospodarczy brutalnie ujawnił błędną politykę budżetową wielu rządów europejskich. Sankcje wobec państw, które przekraczają bezpieczny poziom deficytu i zagrażają równowadze całej wspólnoty, muszą mieć charakter automatyczny i nieuchronny.

Akapit 31

Mówimy „nie” - podwyżce podatków, ale „tak” - restrukturyzacji wydatków budżetowych. Przedsiębiorstwa dodatkowo obciążone kolejnymi podatkami nie stworzą nowych miejsc pracy. Obywatele, którym w kieszeni zostanie mniej niż dotychczas, nie pobudzą wewnętrznej konsumpcji. Za to wykorzystanie każdej złotówki z polskiego budżetu i każdego euro z budżetu europejskiego musi być poparte analizą efektywności wydatków.

Akapit 32

Bieżące problemy ekonomiczne mogą zostać rozwiązane jedynie w sytuacji gospodarczego wzrostu. To on powoduje, że narody, regiony i gospodarki świata współdziałają. Gdy spada, zaczynają się konflikty polityczne.

Akapit 33

Polityka ekonomiczna europejskiego rządu gospodarczego oraz rządów wszystkich krajów członkowskich powinna uwzględniać następujące wnioski:

Akapit 34

- Rok 2014 należy wyznaczyć jako ostateczną datę zredukowania nadmiernego deficytu przez państwa członkowskie UE;

Akapit 35

- W czasach dobrej koniunktury, w budżetach narodowych musi znaleźć się nadwyżka środków, po które będzie można sięgnąć dla pobudzenia gospodarki w okresie dekonunktury bez ryzyka nadmiernego zadłużenia;

Akapit 36

- Jedną z przyczyn obecnego kryzysu jest narastający rozdźwięk między wartością dóbr wytwarzanych przez realną sferę gospodarki a wartością aktywów finansowych, które radykalnie zwiększają się poprzez nienadzorowaną kreację pieniądza. Istnieją dwa możliwe mechanizmy zmniejszenia tej luki: poprzez zredukowanie wartości aktywów finansowych (debt deflation), bądź poprzez zwiększenie ceny dóbr realnych. W obecnej sytuacji zastosowanie muszą znaleźć oba te mechanizmy;

Akapit 37

- Skoro Unia jest strukturą ponadpaństwową, jej budżet w coraz większej części powinien uniezależnić się od składek państwowych na rzecz przychodów własnych;

Akapit 38

- Euro powinno być słabsze. Niemiecka gospodarka może funkcjonować przy silnym euro, ale peryferyjne gospodarki Unii, aby odzyskać konkurencyjność, potrzebują parytetu w stosunku do dolara;

Akapit 39

- Fundusze infrastrukturalne muszą nadal trafiać do gospodarek peryferyjnych, by uniknąć masowego ograniczenia nakładów kapitałowych;

Akapit 40

- Konieczne jest podtrzymanie płynności finansowej Włoch i Hiszpanii;

Akapit 41

- Musi zostać wypracowany kontrolowany mechanizm redukcji długu niewypłacalnych rządów i banków, podobnie, jak i kontrolowane procedury wyjścia ze strefy euro;

Akapit 42

- Europejskie banki wymagają natychmiastowego dokapitalizowania;

Akapit 43

- By osiągnąć długoterminowy wzrost i stabilność gospodarczą, wszystkie kraje członkowskie UE powinny przeprowadzić reformy strukturalne i stosować dyscyplinę budżetową;

Akapit 44

- Banki centralne, w tym w szczególności FED, zostały wykorzystane do niebezpiecznego mechanizmu kreacji pieniądza, podczas gdy ich celem powinna być obrona jego wartości. Należy więc ograniczyć możliwość wykorzystywania instrumentów polityki monetarnej przez banki centralne niezgodnie z ich podstawowym celem;

Akapit 45

- U zarzewia obecnego kryzysu leży porażka systemu dokumentacji aktywów. Wraz z postępującym rozwojem rynku strukturalnych narzędzi finansowych, wierzyciele nie są w stanie wskazać precyzyjnie lokalizacji, własności i - przede wszystkim - wyceny danych aktywów. W

obliczu tego problemu firmy powinny dokonać uproszczenia i ujednoczenia swoich bilansów. Zarówno w celu dokonania solidnej wewnętrznej oceny efektywności prowadzonych działań, jak i dla zwiększenia przejrzystości wobec wierzycieli;

Akapit 46

- Przyjęta polityka antykryzysowa za dogmat przyjęła zasadę „zbyt duży, by zbankrutować”. Rządy nie pozwalają więc upaść źle zarządzanym, nieefektywnym gigantom finansowym w obawie przed efektem mnożnikowym i utratą aktywów przez obywateli i przedsiębiorstwa. Efekt mnożnikowy jest powstrzymywany, ale kosztem ogromnych dotacji publicznych oraz zadłużania państwa i obywateli. Sytuacja ta wypacza zasady wolnorynkowe, premiuje organizacje źle zarządzane, demoralizuje zarządy wielkich korporacji finansowych. W pierwszej kolejności, za pomocą mechanizmów regulacyjnych, należy więc ograniczyć możliwość rozrastania się firm (szczególnie w branży finansowej) do skali, powyżej której ich upadek niósłby istotne zagrożenie dla całej gospodarki. W przypadkach gdyby okazało się to niemożliwe, a popadłyby w poważne kłopoty, należy wypracować mechanizm ich kontrolowanego upadku.

Akapit 47

- Europa powinna unikać podnoszenia podatków. Jeśli jednak okaże się to konieczne, zasady nie mogą być przypadkowe. Należy zdecydowanie unikać zwiększania opodatkowania pracy, ponieważ będzie to prowadzić do zwiększenia bezrobocia.

Akapit 48

IV. Konkurencyjność i innowacyjność

Innowacyjność to jedyny sposób na stworzenie przewagi konkurencyjnej UE względem innych gospodarek świata. Powinna więc zostać wypracowana Wspólna Polityka Innowacyjna UE. Na jej sfinansowanie należy użyć środki z nieefektywnych części budżetu europejskiego, czyli m.in. ze Wspólnej Polityki Rolnej, która powinna być w szybkim tempie wygaszana.

Akapit 49

Państwa powinny przeciwdziałać wszelkim monopolom, oligopolom oraz przywilejom korporacyjnym, które niszczą konkurencyjność europejskiej gospodarki. Umożliwiające takie zmiany regulacje powinny być jednak wprowadzane stopniowo.

Akapit 50

By odpowiedzieć na wyzwania globalizacji i uniknąć strategicznego dryfu (spadku znaczenia wobec rosnących gospodarek BRIC), Europie potrzebna jest realistyczna strategia konkurencyjna oraz jasna odpowiedź, jak budować hard - i soft-power.

Akapit 51

Europa powinna rozejrzeć się wokół w poszukiwaniu modeli, które warto skopiować oraz zanalizować polityki innowacyjne i prorozwojowe stosowane przez USA, Chiny, Indie, Brazylię czy kraje azjatyckie. Nowa, pragmatyczna strategia konkurencyjna opisująca zasoby oraz możliwości UE, powinna zostać nakreślona w dwóch horyzontach czasowych: dla obecnego i przyszłych pokoleń. Od tego trzeba zacząć.

Akapit 52

Wiele z postulowanych przez nas działań może wymagać aktywniejszej roli państwa. W tym zakresie Europa musi być elastyczna i nie trzymać się kurczowo zasad rynku.

Akapit 53

- Nowa europejska strategia konkurencyjna powinna być ambitna, synergiczna (obejmująca różne obszary), z kilkoma jasno określonymi priorytetami i „flagowymi” projektami. Powinna obejmować różne elementy: regulacje, edukację, innowacyjne narzędzia finansowania i wspierania konkurencyjności. Powinna uwzględniać fakt, iż jednym z kluczowych czynników wzrostu gospodarczego UE będzie Internet.

Akapit 54

- Wszystkie istniejące strategie sektorowe UE powinny zostać zrewidowane pod kątem zagrożeń dla konkurencyjności firm.

Akapit 55

- Priorytetem Europy powinna stać się gruntowna reforma założeń systemu edukacyjnego. Dzisiaj nie przystaje on do cyfrowych czasów, a powinien umożliwiać rozwój umiejętności i kompetencji niezbędnych do zapewnienia Europie „strategicznej adaptacyjności” – zdolności do szybkiego przyzwyczajania się do zmian.

Akapit 56

- Wydatki na kulturę powinny być 2-3 krotnie wyższe, ponieważ to ona jest źródłem rozwoju nowych trendów i kreatywności. Ważne jest także promowanie i nauczanie ekonomii oraz postaw przedsiębiorczych na wszystkich etapach nauczania. Europa straciła zdolność do ryzyka i głód sukcesu, trzeba je przywrócić.

Akapit 57

- UE powinna aktywniej sięgnąć po radykalne wsparcie rozwojowe, zwłaszcza po ściąganie talentów. Konieczne są też inne działania zwiększające atrakcyjność inwestycyjną kontynentu, jak choćby spójna i przyjazna polityka imigracyjna czy przesunięcia budżetowe w stronę inwestycji w edukację, innowacyjność i kreatywność.

Akapit 58

- Wydatki na finansowanie badań i rozwoju oraz wdrożenia nowych technologii powinny wzrosnąć skokowo. To inwestycja w podstawowe źródło wzrostu i przewagi konkurencyjnej.

Akapit 59

- Powinno powstać europejskie centrum badań – specjalna strefa ekonomiczna ze szczególnie dobrymi warunkami dla rozwoju nowych technologii i biznesu. Być może konieczne jest także wybranie strategicznych, zagranicznych celów inwestycyjnych i inwestowanie nagromadzonego kapitału na wzór amerykański czy chiński.

Akapit 60

- Jak najszybciej należy zlikwidować bariery cyfryzacji i wspierać e-gospodarkę jako jedno z głównych źródeł wzrostu.

Akapit 61

V. Strategia ludnościowa, wyzwania demograficzne, migracje, lepsze zagospodarowanie niewykorzystanych potencjałów - kobiet i młodzieży oraz grupy 50+

Niezbędne wydaje się przywrócenie systemom emerytalnym w całej Europie ich pierwotnego celu, czyli opieki nad ludźmi, którzy ze względu na podeszły wiek nie są już w stanie fizycznie i intelektualnie pracować. Obecne systemy emerytalne obejmują ludzi zdolnych do pracy, których w nieuzasadniony sposób muszą utrzymywać osoby pracujące. Lepsza opieka medyczna i wyższy standard życia powodują, że ludzie żyją o wiele dłużej, niż jeszcze sto lat temu, w okresie tworzenia systemów emerytalnych. Jednocześnie dłużej są sprawni fizycznie i intelektualnie. Trendy demograficzne wydają się być nieubłagane: liczba emerytów będzie procentowo coraz większa w porównaniu do odsetka osób pracujących. Obecny system jest zatem nie do utrzymania z finansowego punktu widzenia. Co wobec tego postulujemy?

Akapit 62

- Europa powinna zrównać wiek emerytalny kobiet i mężczyzn, zlikwidować wszystkie nieuzasadnione przywileje różnych grup społecznych w postaci tzw. wcześniejszych emerytur, podnieść wiek przechodzenia na emeryturę do minimum 70 lat. Taka reforma pozwoli uniknąć katastrofy finansów publicznych, przywróci systemom emerytalnym ich pierwotne cele oraz - w dalszej perspektywie – stworzy szansę na obniżenie kosztów pracy w całej Europie.

Akapit 63

- Potrzebna jest strategia zatrzymywania w Europie młodych oraz strategia imigracyjna. Cały świat głowi się dzisiaj, jak zahamować odpływ talentów. To także problem Europy - co roku 150 tys. europejskich absolwentów informatyki wyjeżdża za granicę, wraca zaledwie 20 proc.

Akapit 64

- Trzeba aktywniej wspierać rozwiązania promujące rozwój elastycznych form pracy.

Akapit 65

- Jednym z kluczowych problemów wymagających szybkiego rozwiązania jest bezrobocie wśród młodzieży. W tym celu biznes musi ściślej współdziałać z instytucjami edukacyjnymi, tak by kształciły one kadry o pożądanym kwalifikacjach.

Akapit 66

Zadania biznesu

Biznes i jego liderzy też powinni się zmienić, zrozumieć, że zysk to nie wszystko. Liczby, zestawienia i statystyki, które trafiają na nasze biurka to przecież wynik ludzkiej pracy, ludzkich ambicji, potrzeb i obaw. Spróbujmy spojrzeć na nasze działania z perspektywy dłuższej, niż bilans kwartalny. Szukajmy ścieżek wzrostu, zamiast bez względu na koszty dążyć jedynie do optymalizacji wyników. Nie ma co obawiać się udziałowców. Właściciele docenią takie podejście bardziej, niż krótkowzroczne plany obliczone na szybkie zyski. Przekonanie rodem z lat 70., że CEO powinien koncentrować się jedynie na generowaniu zysku dla udziałowców, straciło swą aktualność. Dzisiejszy CEO musi brać pod uwagę interesy wszystkich interesariuszy, z którymi współdziała: udziałowców, pracowników, klientów, otoczenie biznesowe. Jeśli firma ma osiągnąć sukces, jej lider musi troszczyć się też o edukację pracowników i rozwój lokalny.

Akapit 67

Dyskusja o wyzwaniach Europy została zdominowana przez ekspertów i zawężona do spraw gospodarczych i politycznych. Tymczasem większość wyzwań, z którymi mierzy się dzisiaj nasz kontynent, dotyczy

kwestii związanych z wartościami i barierami mentalnymi. Potrzebna jest zmiana ducha i zakresu debaty o Europie.

Akapit 68

Do generowania nowego spojrzenia na europejskie wyzwania warto wykorzystać wielką przewagę, jaką Europa ma nad konkurentami: różnorodność. Szeroka dyskusja powinna wykorzystywać Internet i media społecznościowe, ale też paneuropejską „radę mędrców” i diagnozy zaproszonych do niej autorytetów z innych rejonów świata.

Akapit 69

Nasze postulaty kierujemy nie tylko do europejskich i krajowych polityków. Także do organizacji biznesowych, NGO-sów, związków zawodowych, liderów na każdym szczeblu, ale też i do zwykłych obywateli. Europa jest sprawą nas wszystkich.

Zespół programowy EFNI